

ג ל י ר נ ר ת ל ע י ר ו ן ב פ ר ש ת ה ש ב ר ע
ערוכים בידי נחמה ליכוביץ שנה ראשונה

פרק ל"ב

פרשת כי תשא

א. דעות שונות לחכמים ולמפרשים בענין חטא העגל - מהו?
 קרא: רש"י לפסוק א.; ד. ד"ה אלה אלהיך; ז. ד"ה שחת עמך.
 רמב"ן: " א. ד"ה אשר ילכו לפנינו -- עד"את תועבותם לעיניהם ולא יסקלוהו"; ד. ד"ה אלה אלהיך ישראל.
 ראב"ע: הקדמתו לפרק זה/ אמר אברהם המחבר/ עד לא האמנתם בי מריתם מעלתם.

ר. יהודה הלוי: הכוזרי מאמר א. סעיף צ"ב.
 כיצד השתדלו החכמים הנ"ל ללמד זכות על ישראל וכיצד בארו את חטא העגל?

ב. האברבנאל מקשה: איך אהרן קדוש השם מלאו לבו לעשות פסל מסכה להכשיל בו ישראל ואיככה נביא קדוש אלוקים היה חוטא ומחטיא את הרבים?
 מה עונים לשאלה זו המפרשים הנ"ל/ המובאים בשאלה א./?
 קרא גם רש"י לפסוק ב.ד.ח. ד"ה חג לה. מחר; ספורנו ה.; רמב"ן ה. ד"ה וירא אהרן; כ"ב ד"ה אתה ידעת; דעת זקנים מבעלי התוספות ב.
 ד"ה פרקו; ד. ד"ה ויצר; מדרש רבה תצוה ל"ז ב.: ומשה היה סבור שהיה אהרן שותף עמהם והיה בלבל עליו, אמר לו הקב"ה: "משה יודע אני כוונתו של אהרן, איך היתה לטובה. משל לבן מלכים שזחה דעתו עליו ונטל את הצפרן לחדר בית אביו. אמר לו פדגוגו: אל תיגע עצמך, תן לי ואני אחתר, הציץ המלך עליו ואמר לו: יודע אני היאך היתה כוונתך, חייך, איני משלים כרית על פלסין שלי אלא אתה"בך בשעה שאמרו ישראל לאהרן: קום עשה לנו אלהים, אמר להם: פרקו נזמי הזהב"אמר להם: יאני כהן ואני אעשה אותו ואקריב לפניו והוא לא נתעסק אלא לעקב עד שיבוא משה. אל הקב"ה: יודע אני היאך היתה כוונתך, חייך איני משלים על קרבנותיהן של בני אלא אתה, שנאמר/ שמות כ"ח א./: ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך... לכהנו לי."

ג. מה קשה לרש"י:

1. ג. ד"ה את נזמי
2. ו. " לצחק
3. ז. " שחת עמך
4. י"ב " על הרעה.

ד. ט. קשה ערף.
 מה בין רש"י לספורנו ולראב"ע/ עד "כי כן כוונתו" בפרוש הבטוי הזה?

ו. י"א. למה ה. יחרה אפך.
 מהי התמיהה שמעורר פסוק זה וכיצד תרצוהו המפרשים: רש"י, ספורנו, אברבנאל?
אברבנאל: ---הלא ידעת שהוצאת אותם ממצרים עיר מלאה גלולים אשר שם היו מלומדים בכל התועבות האלה... והמצרים עובדי סלאים הם ומהם למדו. לפיכך אמר: "אשר הוצאת ממצרים, ואמרו: בכה גדול וביד חזקה" יראה שהם לא היו רוצים לצאת משם ושבועל כרחם הוציאם בכחו הגדול ובזרועו הנחויה ואם הוצאת אותם מתוך הגלולים והעבודות הזרות, למה יחרה אפך, אם חזרה לעשותם, כי ההרגל נעשה בהם טבע שני.... "

ז. כירושלמי שקלים פרק א. הלכה א. נאמר: ר' יהודה בן פזי בשם רבי: הן נקרא ולא נבעת? לטובה/ שמות ל"ה כ"ב/ כל נדיב לב הביאנו לרעה/ שמות ל"ב ג/ ויתפרקו כל העם."

באר את הרעיון הכלול בדבריו ובמה דברים אלה אקטואליים בימינו!